

Historie a principy pojišťovnictví

- **NEJISTOTA** – týká se nepředvídatelných událostí, přírodních dějů, havárií a terorismu
- **NAHODILOST** – za daných podmínek buď jev nastane nebo nikoliv
 - a) **relativní** – vím, že nastane, ale nevím, kdy k tomu dojde (smrt)
 - b) **absolutní** – nevíme, zda se událost stane, ani kdy se stane (bouračka)
- **SOLIDARITA** – princip bratrské pokladny (všichni platí, ale jen někteří v nouzi dostanou peníze)

Pojištění

= forma ochrany lidské společnosti před důsledky (přírodní jevy)

= přenesení rizika újmou z nahodilých událostí

Principy:

- a) **neekvivalentnost** – platíme, ale nevíme, zda někdy dostaneme peníze od pojišťovny
- b) **podmíněná návratnost** – musí se něco stát, abychom dostali peníze
- c) **solidarita** – všichni platí pojistné, ale jen někteří v nouzi dostanou peníze

Historie pojišťovnictví ve světě

- 1) **Nepeněžní ekonomika**
→ **Princip vzájemnosti** – společná obnova do původního stavu po požárech
- 2) **Peněžní ekonomika**
 - 1) **Čína (2000 - 2500 př.n.l.)** – obchodníci přenáší a rozkládají riziko (rozklad na lodě)
 - 2) **Babylon (1750 př.n.l.)** – obchodník zaplatil v případě půjčky svému věřiteli extra obnos výměnou za zrušení povinnosti půjčku vrátit, bude-li zásilka ukradena nebo potopena
 - 3) **Persie** – *první pojištění osob, za dary panovníkovi byla v případě potřeby / nouze poskytnuta ochrana (= dvojnásobná hodnota daru)*
 - 4) **Řecko (400 př.n.l.)** – druh sociálního pojištění pro případ válečného zranění či smrti
 - 5) **Řím** – spolky pro poskytnutí pojistného plnění (collegia funeratica)
→ část žoldu stranou, kdyby rodina nějakého vojáka potřebovala zaopatřit

Námořní pojištění

- **13. 4. 1379 (Pisa)** – **uzavření 1. písemné pojistné smlouvy** = zahájení **komerčního námořního pojištění** –
- **konec 15. století** – výprava Evropanů do Asie a Ameriky, jež vedli k „obchodní revoluci“
→ myšlenka „rizika“ a „společného fondu“ ve velkém
- **konec 17. století**
 - **kavárna Edwarda Lloyda** – oblíbené místo setkání obchodníků, vlastníků a kapitánů lodí
→ koncentrace aktuálních informací = otevření prostoru pro „upisování rizika“

Požární pojištění

- rozvoj především ve vnitrozemí (17. století)
 - většina domů evropských měst byla ze dřeva, značné riziko požárů
 - od přímé myšlenky vzájemné pomoci k myšlence společného fondu
- 1666 – Velký požár Londýna (13 200 domů shořelo)
- 1667 – Nicholas Barbon otevírá svou kancelář pro pojištění budov
- 1680 – Fire Office (Anglie) – **založení první požární pojišťovny**
- 1732 – první požární pojišťovna v USA (Charleston)
- 1705 – veřejná požární pojišťovna (Prusko)
- 1824 – Požár Hamburku byl podnětem pro vybudování komerčních požárních pojišťoven

Životní pojištění

- **1308** – nejstarší dochovaná smlouva životního pojištění
→ za jednorázově zaplacenou částku 2400 limů bude náležet penze 400 limů ročně doživotně
- **středověk/novověk** – vědomí, že pro provozování pojišťovacích obchodů nestačí pouze intuice a štěstí
→ je nutné využívat nejnovější vědecké poznatky
- **17. - 18. století**
 - výzkum psi lidského života a formulace ZVČ (Jacob Bernoulli)
 - 1693 – první úmrtnostní tabulky (Edmond Hailey)
 - první životní pojišťovna – Anglie (The Memores Company)

Zajištění

- **soupojištění** brzy vyčerpalo své možnosti, a proto se hledaly možnosti **zajištění**
 - a) **anglosaských zemích** – legislativa dlouho neumožnila
→ proto první zajišťovny mimo Anglii
 - b) **Německo** – 1852 (Kolín nad Rýnem – Kolínská zajišťovací společnost), 1850 (Mnichov)

Historie pojišťovnictví v českých zemích

- s rozvojem výroby – největší **potřeba požár. pojištění** (do konce 18. stol. – požáry nejničivější pohromou)
→ 1699 – návrh na povinné požární pojištění budov v Čechách – **nerealizován**
 - 1748 – **fond na úhradu škod** vzniklých požáry, povodněmi a nepřízní počasí (Marie Terezie)
- **1811 – Všeobecný zákoník občanský (AGBG)**
 - upravil pojistné smlouvy, které „*slibují a přejímají naděje ještě nejistého prospěchu*“
 - **upravoval** pouze smlouvu mezi **2 jednotlivci**
 - **neupravoval** zřizování a **činnost pojišťoven** (v té době v Rakousku nebyla žádná pojišťovna)
- **4. 9. 1819** – císařský patent povolující zřizování soukromých pojišťoven v habsburské monarchii
 - **1827** – První česká vzájemná pojišťovna (Praha)
 - **1869** – Vzájemná pojišťovací banka Slavia (Praha)
→ v dnešní době nemůže být pojišťovna zároveň bankou
- **19. stol.** – vznik a rozvoj mnoha pojišťoven
 - charakter pojistné smlouvy se měnil od „**pouhé hry a sázky**“ na „**povinnost dobrého hospodáře**“
 - nedostatečná regulace (rozhodující slovo při výkladu měli pojišťovny)
→ neblahý vliv na zájmy pojištěných
- **dekret prezidenta republiky č. 103/1945 Sb.**
O znárodnění soukromých pojišťoven a vládní nařízení č. 215/1946 Sb.

„Pojišťovny jsou nesmírně důležitým resevoárem úspor a kapitálu. Znárodnění našich pojišťoven umožňuje lepší a úspěšnější finanční hospodaření státu a laciným úvěrem usnadníme plné rozvinutí výroby“
- **Zzákon č. 185/1991 Sb., O pojišťovnictví**
 - základní pravidla pro podnikání v soukromém pojišťovnictví
→ odstranění monopolu
 - povolení k podnikání na základě schválené žádosti
 - vytvoření orgánu státního dozoru v pojišťovnictví (MF)
- **zákon č. 509/1991 Sb.** (právní úprava již jednotně v OZ)
= **novela Občanského zákoníku k 1.1.1992 + zákon č. 264/1992 Sb.**
 - rovnost subjektů, smluvní volnost účastníků smlouvy, ...

→ zavedení obvyklých pojmů do právního řádu – pojistitel, všeobecné pojistné podmínky, atd.

Předpoklady podnikání v pojištnictví

Legislativní změny v ČR od vstupu do EU

Základními pilíři úpravy do 1.5.2004, resp. 1.1.2005:

- zákon č. 363/1999 Sb., O pojištnictví,
- zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník,
- zákon č. 168/1999 Sb., O pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou vozidlem (povinné ručení)

Legislativní pojištnovací balíček 2003/2004:

- zákon č. 37/2004 Sb., O pojistné smlouvě,
 - zákon č. 38/2004 Sb., O pojištnovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech,
 - zákon č. 39/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 363/1999 Sb., O pojištnictví,
 - zákon č. 47/2004, kterým se mění zákon č. 168/1999 Sb., O pojištění odpověd. za škodu způsob. vozidlem
-
- Občanský zákoník č. 89/2012 Sb.
 - zákon č. 170/2018 Sb., O distribuci pojištění a zajištění
 - zákon č. 30/2024 Sb., O pojištění odpovědnosti z provozu vozidla

Zákon o pojištnictví č. 277/2009 Sb.

– o 10 letech nahrazuje zákon č. 363/1999 Sb., **účinnost: 1. 1. 2010**

– kompletně mění systematiku právní úpravy činnosti pojištnoven a zajištnoven

– **CÍL** – plně sladit úpravu pojištnovacího sektoru s právem EU

– modernizovat strukturu právní úpravy, aby odpovídala fungování pojištnoven v prostředí jednotného trhu EU

– být mezistupněm před nabytím účinnosti Solvency II

SYSTEMATIKA ZÁKONA Č. 277/2009 Sb.

– **7 částí:**

1. Obecná ustanovení
2. Podmínky pro výkon činnosti v pojištnictví
 - licencování, pravidla pojištnovací činnosti s pomocí poboček v jiných členských státech
3. Dohled v pojištnictví
4. Mlčenlivost
5. Společná ustanovení
6. Závěrečná a přechodná ustanovení
7. Účinnost

– **Obecná ustanovení** (základní vymezení pojmů)

– **působnost** – provozování pojištnovací činnosti tuzemskými pojištnovými,

– výkon činností v ČR pojištnovými z jiných členských států a ze třetích zemí

– **nedopadá na:**

– činnost nemocenského, důchodového pojištění, veřejného zdravotního pojištění atd.

– činnost vzájemných pojištnoven, exportních pojištnoven, fondy pojištění vkladů

Základní pojmy:

– **subjekty podnikající v pojištnictví** – pojištnovny, zajištnovny, zprostředkovatelé

– **pojištnovna** – tuzemská pojištnovna, pojištnovna z jiného členského státu, pojištnovna z třetího státu

a) **tuzemská pojištnovna** – PO se sídlem na území ČR, které bylo ČNB uděleno povolení k provozování pojištnovací činnosti podle tohoto zákona

b) **pojištnovna z jiného členského státu** – PO se sídlem na území členského státu EU nebo na území jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, které bylo uděleno úřední povolení k provozování pojištnovací činnosti,

c) **pojištnovna z třetího státu** – PO se sídlem na území jiného státu, která je v souladu s právem země svého sídla oprávněna provozovat pojištnovací činnosti

- **pojišťovací činnosti** – přebírání pojistných rizik na základě uzavřených pojistných smluv a plnění z nich
 - součástí je správa pojištění, likvidace pojistných událostí, poskytování asistenčních služeb
 - nakládání s aktivy, jejichž zdrojem jsou technické rezervy pojišťovny
 - uzavírání smluv pojišťovnou se zajišťovny o zajištění závazků pojišťovny
- **zajišťovna** – tuzemská zajišťovna, zajišťovna z jiného členského státu, zajišťovna z třetího státu
 - přebírání pojistných rizik na základě smluv
 - zajišťovna se zavazuje poskytovat pojišťovně ve sjednaném rozsahu plnění, při nahodilé události ze smlouvy
 - pojistitel se zavazuje platit zajistiteli ve smlouvě určenou část pojistného (zajistné) pojistných smluv uzavřených pojistitelem, které jsou předmětem této smlouvy (zajišťovací smlouva)
- **domovský členský stát** – členský stát, ve kterém se nachází sídlo pojišťovny nebo zajišťovny
- **hostitelský členský stát** – členský stát, ve kterém má pojišťovna nebo zajišťovna pobočku nebo, ve kterém dočasně poskytuje služby
- **pobočka** – každá trvalá přítomnost pojišťovny/zajišťovny na území jiného než domovského členského státu
 - bez ohledu na to jakou pobočka má formu
- **svoboda dočasně poskytovat služby** – právo provozovat pojišťovací/zajišťovací činnost
 - na území hostitelského členského státu, a to v rozsahu povolení uděleného příslušným orgánem dohledu domovského členského státu
 - pokud tato činnost nemá charakter trvalé přítomnosti na území hostitelského členského státu
- **osobou s klíčovou funkcí** – je osoba odpovědná za činnosti určené pojišťovnou jako klíčové
 - řídí pojišťovnu, kontroluje činnost pojišťovny, odpovědná za činnost řízení rizik, kontroluje vnitřní audit
 - kontroluje pojistně-matematické předpisy

Podmínky k provozování tuzemské pojišťovny:

- tuzemská pojišťovna
- pojišťovna z třetího státu (po schválení ČNB)
- pojišťovna z členského státu (dle práva zřízovat pobočky nebo základě svobody dočasně poskytovat služby)

1) založení podniku v povolené právní formě

- a) akciová společnost (akcie pouze v zaknihované podobě – představenstvo, dozorčí rada, valná hromada)
- b) družstvo (členská schůze, představenstvo, kontrolní komise)

2) povolení – na základě písemné žádosti uděluje ČNB do 6 měsíců od doručení žádosti

– povolení se uděluje podle:

- a) pojistných odvětví životního pojištění
- b) pojistných odvětví neživotního pojištění
- c) skupin neživotního pojištění

NEMOŽNÉ: udělení povolení pro provozování životních a neživotních pojištění zároveň

→ nemožnost vzniku „univerzální pojišťovny“ !!!

ALE univerzální pojišťovny s povolením před 1. 4. 2000 za podmínky odděleného řízení činností ŽP a NŽP

Podmínky pro výkon činnosti v pojišťovnictví

- pouze s **povolením ČNB** nebo povolením z jiného členského státu
 - povinnost používat slovo „**pojišťovna**“ v názvu
- musí jednat s odbornou péčí, aby nebyla ohrožena stabilita a bezpečnost (nepoškodit svěřenému majetku)
 - musí být prokazatelný původ aktiv a kapitálu
- **řídící a kontrolní systém** – pravidelné vyhodnocování informací a přijímání odpovídajících opatření
 - jasně vymezená organizační struktura
 - řízení rizik, kontrola zajišťování shody s předpisy, vnitřní audit a pojistně-matematické činnosti

- **osoby s klíčovou funkcí** jsou způsobilé, důvěryhodné a nebyly ve střetu zájmů
 - pojišťovna musí sdělit ČNB změny osob, aby je mohla schválit
- **základní kapitál** – pro životní pojištění 105 miliard, pro neživotní je to dle odvětví 70, 105, 160 a 200 miliard

Výkon pojišťovací činnosti v jiném členském státě a režim třetích zemí

- jednotný evropský pas (přímé *poskytování služeb x založení pobočky*)
 - předpokladem přeshraničního poskytování pojišťovacích služeb (oznámení ČNB)
 - ta do 30 dnů notifikuje orgány dohledu příslušného členského státu
- pojišťovny ze třetího státu na území ČR (povolení ČNB, pobočka a stejné podmínky jako tuzemské pojišťovny)

TECHNICKÉ REZERVY

- pojišťovny mají povinnost vytvářet technické rezervy k plnění svých závazků
 - a to tam, kde je pravděpodobné/jisté, že vzniknou, ale nejistá je jejich výše/ okamžik vzniku
- slouží k vyrovnání časového nesouladu mezi přijetím pojistného a výplatou pojistného plnění

Technické rezervy ŽP:

- rezerva na nezasloužené pojistné, na pojistná plnění, pojistného životních pojištění, na prémie a slevy
- rezerva životních pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník

Technické rezervy NŽP:

- rezerva na nezasloužené pojistné, na pojistná plnění, pojistného neživotních pojištění,
- vyrovnávací rezerva, na plnění závazků z ručení za závazky česká kancelář pojistitelů

Pravidla:

- oddělené evidence jednotlivých typů rezerv od jiných závazků
- požadavek na zajištění dostatečné výše pro schopnost v každém okamžiku pokrýt své závazky

Investování

- způsob, jak mohou pojišťovny používat finanční prostředky z technických rezerv (jen na území EU)
 - kvůli zajištění **finanční stability** pojišťovny
- zásada **bezpečnosti, rentability, likvidity, diverzifikace**

Solventnost pojišťoven

- schopnost zabezpečit svými zdroji trvalé plnění závazků z provozované pojišťovací/zajišťovací činnosti
 - a to jak závazků splatných jak aktuálně, tak i v budoucnu,
- **kapitál** (primární + doplňkový)
- **solventností kapitálový požadavek** (SKP)
 - pojišťovna trvale udržuje použitelný **kapitál nejméně ve výši SKP**
 - musí být zohledněna všechna rizika, jímž je vystavena (upisovací, tržní, úvěrové, operační)
- **minimální kapitálový požadavek** (MKP)
 - pojišťovna trvale udržuje použitelný **primární kapitál nejméně ve výši MKP** počítaného s 4letní frekvencí
 - pod úroveň MKP by pojistníci byli vystaveni nepřijatelné úrovni rizika

Dohled ČNB

- nad pojišťovnami se sídlem v ČR (včetně jejich poboček v zahraničí)
 - nad pojišťovnami se sídlem v členském státě (AML, informační povinnosti)
 - nad podnikatelskými skupinami, jejichž je pojišťovna součástí
- opatření k nápravě a sankce:
- změny vedoucích osob, konkrétní způsob úhrady ztráty pojišťovny, zákaz nakládání s aktivy
 - předložení ozdravného plánu, převod pojistného kmene, mimořádný audit, nucená správa,
 - odejmutí povolení
 - pořádková pokuta za neposkytnutí informace či součinnosti (5 mil. Kč,
 - pořádková pokuta za správní delikt (FO – 1 mil. Kč, PO – 50 mil. Kč)

Mlčenlivost

- o skutečnostech týkajících se pojištění a činnosti pojišťovny
 - vztahuje se na všechny osoby, které se seznámí s těmito informacemi
- **výjimky** – se souhlasem „vlastníků“ údajů, poskytování informace soudu, ČNB, správci daně, výměna informací sloužících jako prevence pojistného podvodu, ...

Pojištění – základní dělení

1) Záonné pojištění

- pro případ odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání
 - vzniká na základě jiné skutečnosti, než je uzavření pojistné smlouvy

2) Smluvní pojištění

- **povinné** – CK, daňových poradců, auditorů, architektů, advokát, lékařů, pojišťovacích zprostředkovatelů
- **dobrovolné** – řídí se ZPS / Občanským zákoníkem a zásadami soukromého práva (rovnost stran)

Pojištění v novém OZ

- nejaktuálnější 89/2012 Sb. S účinností od 1. 1. 2014

Účastníci pojištění

- **zájemce** – osoba, která má zájem o uzavření PS s pojistitelem
- **pojistitel** – PO, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zákona
- **pojistník** – osoba, která s pojistitelem uzavřela PS
- **pojištěný** – osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu na něž se pojištění vztahuje

- **oprávněná osoba** – obmyšlený či poškozený (osoba, které v důsledku PU vznikne právo na PP)
- **obmyšlený** – osoba určená pojistníkem v PS, již vznikne právo na PP v případě smrti pojištěného
- **poškozený** – osoba, které byla způsobena škoda a má právo na její náhradu proti odpovědnému subjektu

Smlouvy odvážné

- závisí-li podle ujednání stran **ne/prospěch** alespoň jedné ze smluvních stran **na nejisté události**
 - pak hovoříme o smlouvu odvážnou (pojištění, sázka, los, hra)

Úprava pojistné smlouvy

- a) Zákon o pojistné smlouvě (Německo, Rakousko, Francie, Dánsko, Švýcarsko)
- b) Občanský zákoník (Itálie, Quebec, Litva, Rusko)

§ 2758 Pojistná smlouva

- **pojistitel** zavazuje vůči pojistníkovi **poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění**, nastane-li **nahodilá událost** (pojistná událost) a **pojistník** se zavazuje **zaplatit pojistiteli pojistné**

- pokud je pojištění sjednáno na dobu delší jednoho roku, pak smlouva musí mít písemnou formu
 - cestovní pojištění nemusí mít písemnou formu, když jde o pár týdnů
 - **krátkodobá** pojistná smlouva (do 1 roku) může být i **ústní**

- **pojistná smlouva vždy obsahuje:**
 - určení pojistitele a pojistníka, oprávněné osoby,
 - určení, zda se jedná o pojištění **škodové/obnosové**
 - vymezení pojistného nebezpečí a pojistné události
 - výši **pojistného**, jeho splatnost a údaj o tom, zda se jedná o pojistné běžné nebo jednorázové
 - vymezení **pojistné doby** a doby, na kterou byla PS uzavřena
 - v pojištění osob – způsob, jakým se oprávněná osoba bude podílet na výnosech pojistitele

§ 2759 Uzavření pojistné smlouvy

- 1) neurčí-li se do kdy má být přijata → vyžaduje se **přijetí do 1 měsíce** ode dne doručení nabídky druhé straně
– respektive 2 měsíce v případě nutnosti lékařské prohlídky od obdržení návrhu
- 2) nabídku pojistitele může pojistník přijmout i **včasným zaplacením celého pojistného**

§ 2760 Informace poskytované zájemci a pojistníkovi

- pojistitel sdělí před uzavřením smlouvy zájemci o pojištění **údaje**
→ rozsah a způsob předání stanoví jiný **zákon upravující pojišťovnictví**
- to platí i o skutečnostech, k jejichž změně dojde za trvání pojištění

§ 2761 Pojistný zájem

- **oprávněná** potřeba ochrany před následky pojistné události (nemohu pojistit cizí věc, bez osobního vztahu)
– není pouhý intelektuálně-citový stav pojistníka, ale má majetkovou hodnotu
- PZ znamená přání, aby škodné následky pojistné události nenastaly
– abych ji záměrně nechtěl zničit a získat pojistné plnění
- **prokázání zájmu** – pojistník má zájem na vlastním životě, zdraví a majetku
– pojistník má zájem i na životě/zdraví jiné osoby, osvědčí-li tento zájem (rodina)
→ záleží-li na zdraví osoby můj vlastní prospěch (podnikání)
– i na **majetku jiné osoby**, osvědčí-li, že by mu bez jeho existence hrozila přímá majetková ztrát
- **souhlas pojištěného** k pojištění = prokázání pojistníka PZ

Důsledky absence pojistného zájmu

- a) zájemce nemá PZ + pojistitel ví → PS neplatná
- b) pojistník nemá PZ + pojistitel neví → PS neplatná
– pojistitel právo na odměnu („pojistné“) do doby, kdy se dozvěděl
- c) PS platně uzavřena, PZ posléze zanikne → zánik pojištění (třeba při rozvodu)
– pojistitel má právo na pojistné až do okamžiku, kdy se dozví

Pojištění cizího pojistného nebezpečí

- peníze za pojistné plnění (právo na pojistné plnění) dostane pojistník ve prospěch pojištěného, **pokud**
 - a) pojištěný je obeznámen s obsahem PS
 - b) pojištěný je vědom, že právo na plnění nenabude (smrt)
 - c) pojištěný souhlasí, aby plnění dostal pojistník
- 1) nestane-li se tak v ujednané době (3 měsíce) od uzavření PS, pojištění zaniká uplynutím doby
- 2) nastane-li PU před souhlasem → pojistné plnění dostane pojištěný (respektive obmyšlený)
- 3) zemře-li pojistník, pak na jeho místo vstupuje pojištěný (pokud má pojistný zájem)
 - pokud do 30 dnů od smrti pojistníka písemně oznámí pojistiteli, že na trvání pojištění nemá zájem
 - pojištění zaniká dnem smrti/zániku pojistníka.
 - kogentní subjektivní lhůta 15 dní ode dne, kdy se pojištěný o svém vstupu dozvěděl

§ 2768 Pojistná smlouva ve prospěch třetí osoby

- 1) třetí osoba může projevit souhlas i později při uplatnění práva na PP
- 2) právo na PP třetí osoby je podmíněno souhlasem pojištěného po seznámení s PS

§ 2773 Forma jednání týkající se pojištění

- projev vůle vyvolávající právní následek (vznik, změna, zánik práva/povinnosti)
- 1) PS – písemná forma kogentně (§ 2758)
- 2) jiné právní jednání (např. souhlas pojištěného)
- 3) oznámení – požádá-li pojistník v písemné formě o sdělení údajů významných pro plnění podle PS
→ sdělí je pojistitel písemně bez zbytečného odkladu

§ 2775 Pojistka

- potvrzení o uzavření PS (pojistka ≠ smlouva)
 - PS může založit právo předložit pojistku k uplatnění práva na pojistné plnění (§ 2776)

– náležitosti (§ 2777)

a) **nebyla-li** PS uzavřena **v písemné formě**, uvede pojistitel v pojistce alespoň:

- číslo smlouvy, určení **pojistitele a pojistníka**, určení **oprávněné osoby**
- **pojistnou událost** a pojistné nebezpečí, **výši pojistného** a splatnost, **pojistnou dobu**, atd...7

b) **je-li** PS uzavřena **v písemné formě**, musí pojistka obsahovat alespoň:

- číslo smlouvy, určení pojistitele a pojistníka
- určení oprávněné osoby nebo způsobu, jakým bude určena, pojistnou událost a pojistné nebezpečí
- pojistnou dobu

§ 2788 Povinnost k pravdivým sdělením

- povinnost zájemce/pojistníka zodpovědět pravdivě a úplně
 - považuje se za řádně splněnou, nebylo-li v odpovědi zatajeno nic podstatného

§ 2789 Upozornění na nesrovnalosti mezi požadavky zájemce a nabízeným pojištěním

- povinnost pojistitele upozornit zájemce na nesrovnalosti
 - povinnost pojistitele zodpovědět pravdivě a úplně písemné dotazy zájemce ohledně pojištění

§ 2797 Oznámení, jako podnět k zahájení šetření

- nastane-li událost, se kterou ten, kdo se pokládá za **oprávněnou osobu**, spojuje požadavek na pojistné plnění, **oznámí** to pojistiteli **bez zbytečného odkladu**, podá mu pravdivé vysvětlení o vzniku a rozsahu následků takové události, o právech třetích osob a o jakémkoliv vícenásobném pojištění
 - + současně předloží pojistiteli potřebné doklady a postupuje způsobem ujednaným ve smlouvě
- není-li současně pojistníkem nebo pojištěným, mají tyto povinnosti i pojistník a pojištěný
 - stejné oznámené může učinit jakákoliv osoba, která má na pojistném plnění právní zájem

Pojistitel

- **zahájí šetření** bez zbytečného odkladu
 - **ukončí šetření sdělením jeho výsledků** osobě uplatnivší právo na pojistné plnění
 - nelze-li šetření ukončit do 3 měsíců, **musí sdělit proč nelze** (na žádost i písemně)
 - na žádost oznamující osoby **zdůvodní výši pojistného plnění**, popř. zamítnutí
- má právo na **účelně vynaložené náklady** na šetření (při nepravdivých/ zkreslených údajích o rozsahu PU)
 - **pojistné plnění je splatné do 15 dnů** od skončení šetření
 - poskytne přiměřenou **zálohu** (je-li rozumný důvod (životní nouze), může odepřít)

§ 626-635 Promlčení

§ 626

- u **práva na pojistné plnění počne** promlčecí lhůta běžet **za 1 rok od PU**
 - to platí i v případě, kdy poškozenému vzniklo přímé právo na pojistné plnění vůči pojistiteli
 - nebo v případě, kdy pojištěný uplatňuje vůči pojistiteli úhradu toho, co poškozenému poskytl při plnění povinnosti nahradit škodu nebo jinou újmu

§ 629

- promlčecí lhůta **trvá 3 roky**
 - majetkové právo se promlčí nejpozději uplynutím 10 let ode dne, kdy dospělo, ledaže zákon stanoví jinak

§ 635

- jedná-li se o **životní pojištění**, promlčí se právo na pojistné plnění **za 10 let**

§ 2782 Pojistné

- pojistitel má právo na pojistné za celou dobu trvání pojištění (až do PU)
 - vzniká dnem ujednaným v PS (není-li, pak dnem uzavření PS)
 - a) **jednorázové** – pojistné stanovení na celou dobu, na kterou bylo pojištění sjednáno
 - b) **běžné** – pojistné stanovené za pojistné období (není-li řečeno jinak, pak je myšleno roční)
- nastala-li PU, náleží pojistiteli pojistné do konce pojistného období, v němž PU nastala
- jednorázové pojistné náleží v takovém případě pojistiteli za celou dobu
- právo pojistitele **odečíst** od pojistného plnění splatné pohledávky pojistného nebo jiné pohledávky z pojištění
- nelze v povinném pojištění
- pojistitel má právo upravit nově výši pojistného, **pojistník může odmítnout**

§ 2801 Přerušení pojištění

- pojištění se přeruší, nebylo-li pojistné zapláceno
 - doba přerušení počne uplynutím dvou měsíců ode dne splatnosti pojistného až **do jeho zaplacení**
- nelze přerušit povinné pojištění
 - životní pojištění lze přerušit, jen bylo-li to ujednáno

§ 2808 Odstoupení od pojistné smlouvy

- 1) **pojistitel:**
 - porušil-li pojistník/pojištěný úmyslně nebo z nedbalosti povinnost stanovenou v § 2788
 - prokáže-li pojistitel, že by po pravdivém a úplném zodpovězení dotazů smlouvu neuzavřel
 - 1) **pojistník:**
 - porušil-li pojistitel povinnost stanovenou v § 2789
- právo odstoupit od smlouvy **zaniká**, nevyužije-li je strana do 2 měsíců ode dne, kdy je zjistila
- pojistiteli zaniká, pojistník pouze promlčuje
- v případě **povinného pojištění**, má **pojistitel** (*neplatí pro pojistníka*) právo od smlouvy odstoupit jen, pokud to jiný zákon připouští (§ 2781)

§ 2809 Odmítnutí pojistného plnění

- pojistitel může pojistné plnění odmítnout, byla-li příčinou PU skutečnost:
 - a) o které se dozvěděl až po vzniku PU
 - b) kterou při sjednávání pojištění nebo jeho změny nemohl zjistit v důsledku zamlčení
 - c) pokud by při znalosti této skutečnosti při uzavírání smlouvy tuto smlouvu **neuzavřel** nebo pokud by ji uzavřel za **jiných podmínek**

Zánik pojištění

- a) **dohoda** – upravit způsob vyrovnání, zánik pojištění dnem účinnosti
- b) **uplynutím pojistné doby**
- c) **nezaplacením pojistného**
- d) **změnou vlastnictví pojištěného majetku**
- e) **vyjádření nesouhlasu pojistníka se změnou výše pojistného**
- f) **zánik pojistného rizika, věci, majetkové hodnoty, smrt pojištěné osoby**
- g) **výpověď** (§ 2805-2806)
 - 1) **pojistitel** nebo **pojistník** může pojištění vypovědět
 - s 8 denní výpovědní dobou do 2 měsíců ode dne uzavření smlouvy
 - s 1 měsíční výpovědní dobou do 3 měsíců ode dne oznámení vzniku pojistné události

- 2) **pojistník** může pojištění vypovědět s 8 denní výpovědní dobou
 - do 2 měsíců ode dne, kdy se dozvěděl, že pojistitel použil při určení výše pojistného nebo pro výpočet pojistného plnění hledisko zakázané v § 2769
 - do 1 měsíce ode dne, kdy mu bylo doručeno oznámení o převodu pojistného kmene nebo jeho části nebo o přeměně pojistitele
 - do 1 měsíce ode dne, kdy bylo zveřejněno oznámení, že pojistiteli bylo odňato povolení k provozování pojišťovací činnosti
- 3) výpověď pojištění s běžným pojistným
 - zánik ke konci pojistného období
 - pokud je doručeno 2. straně později než 6 týdnů před koncem pojistné období
 - zaniká pojištění ke konci následujícího pojistného období
 - vypoví-li pojistitel životní pojištění, nepřihlíží se k výpovědi

Pojištění a základní dělení

Formy pojištění

1) smluvní pojištění

- a) **dobrovolné** – řídí se ZPS/ObčZ a zásadami soukromého práva (rovnost stran, autonomie vůle)
- b) **povinné** – v PS se lze výjimečně odchýlit od zákona
 - povinnost pojistitele plnit i za škody způsobené úmyslně, pojistitel nemůže odmítnout PP

2) zákonné pojištění

- pro případ odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání
 - vzniká na základě jiné skutečnosti, než je PS

Smluvní pojištění dobrovolné

- nejstarší a nejobvyklejší způsob pojištění
 - vznik/trvání pojištění – **na základě PS**
- rozhodující je vůle smluvních stran (smluvní volnost, rovnost)

Smluvní pojištění povinné (pojištění odpovědnosti u některých profesí)

- v případě zájmu společnosti na pojistné ochraně určitého rizika (odpovědnost za škodu)
 - ochrana proti následkům činností, které jsou zdrojem vyššího rizika
- jistější možnost úhrady škod poškozeným, kdy odpovědná osoba nemá dostatek prostředků k úhradě,
 - např.: provozovatel civil. letadel, CK, advokát, auditor, zprostředkovatel pojištění

Zákonné pojištění

- ve světě méně obvyklé,
- zaváděno z obdobných důvodů jako povinné smluvní pojištění
- vzniká automaticky přímo ze zákona, dojde-li ke skutečnosti s níž zákon vznik pojištění spojuje
 - a to po celou dobu existence této skutečnosti
 - bez ohledu na vůli účastníka, bez PS, bez ohledu na placení pojistného (nezaplacení negativní)
- v ČR **jediný příklad** – **pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání**
 - zaměstnavatel zaměstnávajícího alespoň jednoho zaměstnance je přímo ze zákona pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání
 - nevztahuje se na zaměstnavatele = státní orgán
- **provozuje** – ČP (zaměstnavatelé pojištění u ní do 31.12.1992) a Kooperativa (ostatní)
- **kryje nároky zaměstnance na náhradu**: ztráty na výdělku, bolesti a ZSU, účelně vynaložených nákladů na léčení

Odvětví pojištění

- vše se dá nalézt v zákoně č. 277/2009 Sb., O pojišťovnictví (Příloha 1) – na konci
 - odvětví **životního** pojištění, odvětví **neživotního** pojištění
 - skupiny neživotního pojištění

Druhy pojištění

- 1) **závazkový vztah** – určen základními prvky
 - a) **subjekt** – pojistitel a pojistník + pojištěný a oprávněná osoba
 - b) **obsah** – vzájemná práva a povinnosti účastníků
 - c) **předmět** – čeho se závazek týká

- 2) **předmět závazkové vztahu**
 - a) **přímý** – lidské chování uskutečňující se ve společnosti
 - **aktivní chování** – něco dát (předání při kupní smlouvě), něco konat (oprava věci při smlouvě)
 - **pasivní chování** – něco strpět (strpění užívání věci nájemcem), něčeho se zdržet (užívání věci)
 - b) **nepřímý** – zaměřeno na chování účastníků občanskoprávních vztahů (dle OZ 1964)
 - věci movité i nemovité, majetkové hodnoty, byty a nebytové prostory

Věci – jejich rozdělení dle nového OZ

- **věc je** vše, co je **odlišné od osoby** a **slouží potřebě lidí** (objekt pro člověka užitečný)
 - to, čeho se mohou týkat **subjektivní majetková práva** (zejm. právo vlastnické) hmotná/nehmotná
- **věcí není** lidské tělo ani jeho oddělené části nebo zvíře

- **hodnota věci** – cena (obvyklá), cena mimořádná (s přihlédnutím ke zvláštním poměrům nebo zvláštní oblibě)
 - **majetek** = souhrn všeho, co osobě patří
 - **jmění** = souhrn majetku a jejích dluhů

Superficies solo cedit

- „povrch ustupuje půdě“, resp. „stavba je součástí pozemku“
 - nemovitými věcmi jsou **pozemky včetně všeho, co je na nich vystavěno**

- právo stavby na cizím pozemku = nemovitá věc, stavba je součástí tohoto práva
 - pozemek je pak zatížen věcným právem jiné osoby (stavebníka)
 - nabývá se smlouvou, lze zřídit jen dočasně max. na 99 let

Předmět pojištění – přímý

- plnění spočívající v poskytnutí peněžních prostředků či jiných hodnot, v rozsahu a za podmínek stanovených právními předpisy a smlouvou, a to za úplatu, jíž je placení pojistného

- a) **plnění pojistitele v širším smyslu**
 - poskytování výkonů i plnění finanč. charakteru, ke kterému je pojišťovna povinna ze závazk. vztahu:
 - úkony související se správou smluv, úhrada za lékařskou prohlídku
 - zrušení pojištění s výplatou odkupného
 - úhrada za obhajobu v trestním řízení

- b) **plnění pojistitele v užším smyslu**
 - poskytnutí finanč. částky za skutečnosti, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele plnit
 - **plnění** – na základě pojistné události (nahodilá skutečnost)

Předmět pojištění – nepřímý

- předmět, kterého se týká pojistné nebezpečí a riziko
 - určuje dělení pojištění na základní **DRUHY**
- životní, úrazové, pro případ nemoci, majetku, právní ochrany, odpovědnosti, úvěru nebo záruky, finan. Ztráty
 - celkem jich je **8** v novém Občanské zákoníku

Škodové pojištění

Škodové pojištění

- **ZPS** – soukromé pojištění, jehož účelem je **náhrada škody** vzniklé v důsledku pojistné události
- **NOZ** – pojistitel poskytne PP, které v ujednaném rozsahu **vyrovnává úbytek** majetku kvůli důsledku PU
→ člověka nijak neobohatí, jen vyrovná alespoň trochu škodu (úměrné škodě)
 - nesmí vést k obohacení! → jen nahrazení ztráty
- **výhradně škodová** – poj. věci, poj. odpovědnosti, poj. právní ochrany, poj. úvěru, záruky a finančních ztrát
- budeme zavádět pojistnou hodnotu, pojistnou částku, podpojištění, přepojištění nebo množné pojištění

Obnosové pojištění – výhradně životního pojištění

- **ZPS** – soukromé pojištění, jehož účelem je získání **obnosu**
 - dohodnutá finanční částka v důsledku PU **ve výši, která je nezávislá na vzniku a rozsahu škody**
- **NOZ** – pojistitel poskytne v případě PU jednorázové či opakované pojistné plnění v **ujednaném rozsahu**
 - základ pro výpočet **pojistného plnění** je částka určená **na návrh pojistníka**, kterou má pojistitel v případě vzniku PU vyplatit, anebo výše a četnost vyplácení důchodu

§ 2812 Změna vlastnictví v pojištění majetku

- **ZPS** –
 - a) pojištění vztahující se k majetku zaniká dnem, kdy došlo ke **změně vlastnictví/spoluvlastnictví**
 - b) nabývá-li se vlastnictví/spoluvlastnictví k nemovitému majetku zápisem do katastru nemovitostí (KN), zaniká pojištění dnem nabytí právní moci rozhodnutí o povolení vkladu vlastnického práva nového vlastníka/spoluvlastníka do KN,
 - c) v PS lze dohodnout, že pojištění změnou vlastnictví v době trvání pojištění nezaniká
→ PS pak musí stanovit, za jakých podmínek pojištění dále trvá, upravit způsob přechodu práv a povinností ze soukromého pojištění
 - není-li toto dohodnuto, platí, že změnou (spolu)vlastnictví pojištění zaniká!!!
- **NOZ** – pojištění zaniká až dnem oznámení změny vlastnictví pojistiteli, nikoli změnou vlastnictví

§ 2813 HRANICE POJISTNÉHO PLNĚNÍ

- pojistné plnění je omezeno horní hranicí

- a) **pojistnou částkou (PČ)** – pojistnou hodnotu (PH) lze určit v době uzavření PS
 - PČ je stanovena v PS **na návrh pojistníka** tak, aby **PČ ± PH** pojištěného majetku v době uzavření PS
 - pojistitel je při uzavření PS oprávněn přezkoumat hodnotu pojištěného majetku
- b) **limitem pojistného plnění** – nelze-li v době uzavření PS určit PH
 - limit stanoven **na návrh pojistníka** i v případě pojištění části hodnoty pojištěného majetku (zlomkové poj.)
 - odpovídá-li tomu **pojistný zájem**
 - lze stanovit hranici plnění **limitem** i v případě pojištění majetku, kdy je známa jeho hodnota

Spoluúčast/franšíza

- v PS lze dohodnout
 - a) pojistitel neposkytne PP, pokud výše škody **nepřesáhne hranici** stanovenou v PS (tzv. franšíza)
 - b) oprávněná osoba se bude podílet na úhradě vzniklé škody způsobem stanoveným v PS (spoluúčast)
- **smysl** – vyloučení drobných škod z pojistné ochrany, vede pojištěné k předcházení škodám.

§ 2816 Možné pojištění

- je-li týž pojistný zájem pojištěn proti témuž pojistnému nebezpečí a pro tutéž dobu u **několika pojistitelů**
 - pouze škodových pojištění (majetkového pojištění)
- a) **soupojištění**
- b) **souběžné pojištění**
- c) **vícenásobné pojištění**

§ 2817 Soupojištění

- PS mezi pojistníkem a více pojistiteli zastoupených **vedoucím pojistitelem** za **jediné pojistné**
- **vedoucí pojistitel** – stanoví podmínky, pojistné, spravuje soupojištění, přejímá ohlášení PU, provádí šetření
 - vyrovnání mezi pojistiteli až následně dle jejich podílů

§ 2818 Vícenásobné pojištění

- souhrn PČ **přesahuje** PH majetku nebo souhrn limitů PP přesáhne skutečnou výši vzniklé škody
 - informační povinnost pojistníka vůči ostatním pojistitelům o vzniku VP
 - pojistitel, který první obdrží oznámení o PU, **hradí vše** až do výše své PČ či limitu
- informuje ostatní pojistitele, vyrovnání pojistitelů až následně v poměru daným v PS

§ 2819 Zachraňovací náklady

- účelně vynaložené náklady, které pojistník (či jiná osoba) musel vynaložit nad rámec svých povinností
 - vynaložil na odvrácení vzniku bezprostředně hrozící PU
 - vynaložil na zmírnění následků již nastalé pojistné události,
 - byl povinen vynaložit z hygienických, ekologických či bezpečnostních důvodů při odklizení majetku
- pojistník má vůči pojistiteli právo na jejich náhradu
 - jakož i náhrady škody, kterou utrpěl v souvislosti s touto činností
- lze je **omezit** v PS, v případě **nákladů na záchranu života** a zdraví osob však jen na min. 30%

POJIŠTĚNÍ MAJETKU

- až na výjimky půjde vždy o pojištění škodové, nemá vést k obohacení (NOZ nezakazuje zřízení obnosového)

§ 806 Plnění z pojištění majetku dle OZ

- pojištěný právo, aby mu bylo poskytnuto plnění ve výši určené podle pojistných podmínek, týká-li se pojistná událost věci, na kterou pojištění vztahuje
- **ZPS** –
 - věci nebo souboru věcí (movitá/nemovitá, tj. auto, dům, domácnost), právní ochrany, odpovědnosti za škodu
 - úvěru a záruky, finančních ztrát
- **NOZ** –
 - není-li při pojištění majetku ujednána PH, pak ji představuje obvyklá cena
 - představuje ji obvyklá cena, kterou má majetek v době, kdy se určuje hodnota

Nejčastější pojištění věci

- a) poškození nebo zničení věci živelní událostí nebo vodou z vodovodního zařízení
- b) poškození, zničení, odcizení nebo ztráty věcí při dopravě
- c) odcizení věci (popř. krádeží, vloupáním nebo loupežným přepadením)
- d) poškození, zničení nebo i odcizení motorového vozidla
- e) uhynutí, nutné poražení nebo utracení hospodářského zvířete
- f) pojištění skel (oken a výloh), pojištění zavazadel, pojištění plodin, pojištění finančních ztrát

Pojistná událost (vždy nutná specifikace ve VPP):

- **pojištění věci** – poškození, zničení (event. ztráta, popř. odcizení) věci určitou skutečností (živel)
- **majetkové pojištění** – způsobení určité majetkové či finanční ztráty

Pojmy v pojistných podmínkách

- **živelná událost** (požár, výbuch, blesk, vichřice, povodeň, krupobití, ...)
- **odcizení** (krádež, zpronevěra, podvod, neoprávněné užívání věci, zatajení věci)
- **vyluky** (tj. okolnosti, které vznik práva na pojistné plnění vylučují)
 - **bonus** (sleva na pojistném za bezeškoní průběh pojištění),
 - **malus** (přirážka na pojistném),
- **spoluúčast** (dohodnutá částka, kterou je pojištěný účasten na každé pojistné události)
- **pojistná částka** – nejvyšší dohodnuté PP z PU s tím, že výše PČ nemá být vyšší než PH
- **pojistná hodnota** – nejvyšší možná majetková újma, která může v důsledku PU nastat (objektivní hodnota)
 - nová věc = pořizovací cena, starší věc = obecná cena
- **podpojištění** – pojistná částka je nižší než pojistná hodnota
- **přepojištění** – pojistná hodnota je nižší než pojistná částka

§ 2856 Pojištění právní ochrany

- plněním je úhrada nákladů pojištěného spojených s uplatněním jeho práva v rozsahu vymezeném v PS
- pojištěný (oprávněný) musí mít svobodu volby svého zástupce pro zastupování/hájení jeho zájmů

§ 2868 Pojištění úvěru a záruky

- **pojištění úvěru** – se ujednává na ochranu před majetkovými důsledky
 - které mohou pojištěnému vzniknout nesplácením poskytnutých peněžních prostředků dlužníkem
- **pojištění záruky** – se ujednává pro případ plnění ručitelského závazku pojištěného, propadnutí kauce, jistoty nebo plnění z kauce nebo z jistoty nebo z jiného obdobného důvodu
 - zvyšuje kredibilitu společnosti

§ 2871 Pojištění finančních ztrát

- předmětem jsou vynaložené náklady, které vznikly v důsledku škodné události
 - nebo ušlý zisk anebo jiné finanční ztráty dohodnuté v pojistné smlouvě

§ 2872 Pojištění velkého pojistného rizika

- v pojištění velkého rizika se lze odchýlit od úpravy pojištění v NOZ (pokud to vyžaduje účel a povaha)

Obnosové pojištění a pojištění osob

§ 2821 Obnosové pojištění (definice ZPS – soukromé pojištění, jehož účelem je získání obnosu)

- zavazuje pojistitele poskytnout v případě PU jednorázové či opakované **pojistné plnění v ujednaném rozsahu**
 - **základem** pro určení výše pojistného a pro výpočet pojistného plnění je **částka určená na návrh pojistníka**, kterou má pojistitel v případě PU vyplatit, anebo **výše a četnost vyplácení důchodu**
 - výše pojistného plnění je zcela **nezávislá** na vzniku či rozsahu škody
 - **pojistná částka je navrhována zpravidla pojistníkem** dle jeho pojistného zajmu
- neuplatňuje se **pojistná hodnota, podpojištění, přepojištění, množného pojištění**, ani **bezdůvodného obohacení**

§ 2824 Pojištění osob

- lze pojistit člověka (FO) pro případ:
 - smrti, dožití se určitého věku nebo dne stanoveného v PS jako konec pojištění
 - pro případ úrazu, nemoci
- **oprávněná osoba** (určená ve smlouvě) má právo, nastane-li PU, aby jí byla vyplacena:
 - a) dohodnutá částka (jednorázové plnění)
 - b) dohodnutý důchod (pravidelné)
 - c) plnění ve výši určené PP
 - nastane-li pojistná událost

§ 2828 Právo pojistitele související se zjišťováním a přezkoumáváním zdravotního stavu

- v pojištění osob **má pojistitel právo**:
 - požadovat údaje a zjištění týkající se zdravotního stavu nebo příčiny smrti pojištěného
 - **jsou-li pro to důvody týkající se**: výše pojistného rizika, výše pojistného, šetření PU
 - pokud k tomu byl pojistiteli dán souhlas pojištěného
 - **zjišťování zdravotního stavu** se provádí:
 - na základě **zpráv a zdravotnické dokumentace** vyžádaných pojistitelem pověřeným zdrav. zař.
 - v případě potřeby i **prohlídkou/vyšetřením** provedených zdravotnickým zařízením
 - zdravotní stav **pojistníka** lze za obdobných podmínek zkoumat, bylo-li dohodnuta možnost
 - zproštění povinnosti platit pojistné

Pojištění osob je možné rozeznávat

- 1) **dle existence spořicí složky**
 - a) **riziková** – úrazové pojištění, pojištění pro případ nemoci či smrti
 - b) **rezervotvorná** – pojištění pro případ dožití, smrti nebo dožití, pojištění svatební, pojištění pohřbu, pojištění důchodová
- 2) **dle způsobu výplaty plnění**
 - a) s výplatou jednorázové částky
 - b) s výplatou důchodu

Pojištění osob

a) životní pojištění (§ 2833)

- pro případ smrti, pro případ dožití se určitého věku, nebo stanoveného dne v pojistné smlouvě jako konec soukromého pojištění, pro případ smrti nebo dožití (smíšené) nebo pro případ jiné skutečnosti týkající se změny osobního stavu pojištěného

b) úrazové pojištění (§ 2844)

- s druhy plnění, došlo-li k úrazu pojištěného, a to např. za dobu nezbytného léčení tělesného poškození, za trvalé následky úrazu, popř. za smrt způsobenou úrazem

c) pojištění pro případ nemoci (§ 2847)

- s plněním za náklady na zdravotní péči vzniklé v důsledku nemoci nebo následkem úrazu a úkonu souvisejících se zdravotním stavem pojištěného, zejména s nemocí, úrazem, těhotenstvím a preventivní nebo dispenzární péčí

§ 2833 Pojištění životní – jen jako **obnosové pojištění**

- a) pojištění pro **případ smrti** (PU = smrt pojištěného)
 - b) pojištění pro **případ dožití** se určitého věku nebo stanoveného dne v PS (PU = dožití určité doby)
 - ke změně obmyšleného se vyžaduje souhlas pojistitele, jinak změnou není pojistitel vázán
 - c) pojištění pro **případ smrti** nebo dožití (smíšené, spojuje výhody obou) (PU = smrt/dožití určité doby)
 - d) pojištění pro případ jiné skutečnosti týkající se **změny osobního stavu** (PU = narození dítěte, svatba, ...)
- upouští so od zákazu pojištění pro případ (ZPS zakazoval pod sankcí, nyní povoleno)
 - smrti dítěte do 3 let jeho věku, potratu, narození mrtvého dítěte

- je-li pojistnou událostí **smrt pojištěného**, může **pojistník**
 - určit, kdo je obmyšlený (osoba s právem na pojistné plnění v případě PU)
 - a) jménem (Jan Novák, RČ XXXXXX/XXXX)
 - b) jeho vztahem k pojištěnému (manželka, děti, sourozenci, rodiče, ...)

- **do vzniku PU** může **pojistník** obmyšleného měnit
 - změna je účinná **dnem doručení** sdělení pojistiteli

- nebyl-li v době PU **obmyšlený určen**, nebo **nenabyl-li obmyšlený práva na pojistné plnění**, nabývá tohoto práva
 - manžel pojištěného → děti pojištěného → rodiče pojištěného → dědici pojištěného (odúmrtí, respektive stát)
 - nepočítá se sem druh/družka

- je-li určen jako obmyšlený **manžel** a bylo-li ujednáno, že určení je **neodvolatelné**
 - **zanikají** jeho účinky **rozvodem manželství**, nebo prohlášením manželství za **neplatné**

- je-li určen jako obmyšlený pojistník **předek nebo potomek** a bylo-li ujednáno, že určení je **neodvolatelné**
 - **zanikají** jeho účinky **osvojením** obmyšleného nebo pojistníka
 - to platí i tehdy, byl-li neodvolatelně určen obmyšleným pojistníkům osvojenec/osvojitel
 - bylo-li osvojení zrušeno

- bylo-li uvedeno **nesprávné datum narození pojištěného**, má pojistitel právo:
 - od smlouvy odstoupit,
 - prokáže-li, že by vzhledem k pojistným podmínkám platným v době uzavření PS smlouvu neuzavřel
 - jeho **právo zaniká** neuplatní-li pojistitel právo odstoupit od smlouvy:
 - během života pojištěného
 - do 3 let ode dne uzavření smlouvy
 - nejpozději však do 2 měsíců poté, co se o nesprávném údaji dozvěděl

- **zemřou-li pojištěný i obmyšlený** (§ 2836)
 - ve stejnou dobu nebo
 - za okolností, které brání zjištění, kdo z nich zemřel jako první
 - považuje se pro účely pojištění za zjištěné, že **pojištěný přežil obmyšleného**

- zemřel-li však pojištěný, aniž právo na plnění nabyly osoby uvedené v § 2829 a 2830
 - považuje se pro tyto účely za zjištěné, že **obmyšlený přežil pojištěného**

Sebevražda

- pojistné plnění jen **po více než 2 letech** nepřetržitého trvání pojištění (protože nevydrží tak dlouho čekat)
 - v PS lze dohodnout jinak

Redukce PČ, snížení ročního důchodu

- **rezervotvorné pojištění**
 - zaplacení běžného pojistného za min. dobu pojištění dle PS (tj. do vytvoření kladné rezervy)
 - neuhrazení dalšího běžného pojistného + uplynutí min. doby dle PS

Redukce PD

- pokud je redukována PČ nebo snížený roční důchod nižší než limity dle PS

Pojištění pro případ smrti

- zaniká pro nezaplacení pojistného bez nároku na redukci PČ, PD či snížení ročního důchodu

§ 2844 Úrazové pojištění – jako obnosové i škodové

- **PU = ÚRAZ**, tj. neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání soukromého pojištění a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození zdraví nebo smrt.
 - dřívější definice užívala „tělesné poškození“ místo „poškození zdraví“
- **pojistné plnění** –
 - za smrt následkem úrazu, za tělesné poškození, za trvalé následky úrazu
 - za dobu nezbytného léčení tělesného poškození, za dobu pracovní neschopnosti
- **právo odmítnout PP** –
 - úraz pojištěného nastal v souvislosti s jednáním, pro které byl
 - uznán vinným úmyslným trestným činem, kterým si úmyslně poškodil zdraví
- **právo snížit PP až na 50%, došlo-li k úrazu**
 - následkem požití alkoholu nebo návykové látky
 - okolnosti, za kterých k úrazu došlo, to odůvodňují (bezohlednost – skákání do vozovky)
 - případě **smrti v důsledku úrazu** lze snížit PP jen tehdy, jestliže
 - k úrazu došlo v souvislosti jednání pojištěného, jímž způsobil jinému těžkou újmu na zdraví/smrt
 - **snížení nelze**, jestliže
 - látky obsahovaly léky pojištěného na lékařský předpis
 - pojištěný nebyl lékařem nebo výrobcem upozorněn, že v době aplikace těchto léků nelze vykonávat činnost, v jejímž důsledku došlo k úrazu

§ 2847 Pojištění pro případ nemoci – jako obnosové i škodové

- náklady na zdravotní péči vzniklé v důsledku nemoci či úrazu a úkonu souvisejících se zdravotním stavem pojištěného, zejména s nemocí, úrazem, těhotenstvím a preventivní nebo dispenzární péčí.
 - nelze namítat zvýšení rizika a změnu či výpověď PS
- **čekací doba** (než mi pojišťovna dá peníze) = max. **3 měsíce** od počátku pojištění
 - max. **8 měsíců** v případě porod, psychoterapie, zubní a ortopedické náhrady
 - max. **3 roky** v případě ošetřovatelská péče = max. 3 roky